

ශ්‍රී ලංකා තේ මණ්ඩලය - 2015

ශ්‍රී ලංකා තේ මණ්ඩලයේ 2015 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ ආදායම් හා වියදම් ප්‍රකාශනය, ස්කන්ධය වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය හා වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති සහ අනෙකුත් පැහැදිලි කිරීමේ තොරතුරුවල සාරාංශයකින් සමන්විත 2015 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන 1971 අංක 38 දරන මුදල් පනතේ 13(1) වගන්තිය සහ 1975 අංක 14 දරන ශ්‍රී ලංකා තේ මණ්ඩල පනතේ 15 (1) වගන්තිය සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාවේ ඇතුළත් විධිවිධාන ප්‍රකාර මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී . මුදල් පනතේ 14(2)(සී) වගන්තිය ප්‍රකාර මණ්ඩලයේ වාර්ෂික වාර්තාව සමඟ ප්‍රකාශයට පත්කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

1.2 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරවූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකි වනු පිණිස අවශ්‍යවන අභ්‍යන්තර පාලනය තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

1.3 විගණකගේ වගකීම

මාගේ විගණනය මත පදනම්ව මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීම මාගේ වගකීම වේ. මා විසින් උත්තරීතර විගණන ආයතනයන්ගේ ජාත්‍යන්තර විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ISSAI 1000 -1810) අනුරූප ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව මාගේ විගණනය සිදු කරන ලදී. ආචාර ධර්මවල අවශ්‍යතාවන්ට මම අනුකූලවන බවට සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරවන්නේද යන්න පිළිබඳ සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාගැනීම පිණිස විගණනය සැලසුම්කර ක්‍රියාත්මක කරන බවට මෙම ප්‍රමිති අපේක්ෂා කරයි.

මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දැක්වෙන අගයන් සහ හෙළිදරව් කිරීම්වලට අදාළවන විගණන සාක්ෂි ලබාගැනීම පිණිස පරිපාටි ක්‍රියාත්මක කිරීම විගණනයට ඇතුළත් වේ. තෝරාගත් පරිපාටීන්, වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් අවදානම් තක්සේරු කිරීම් ද ඇතුළත් විගණකගේ විනිශ්චය මත පදනම් වේ. එම අවදානම් තක්සේරු කිරීම්වලදී, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස මණ්ඩලයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට සහ සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීමට අදාළ වන්නා වූ අභ්‍යන්තර පාලනය විගණක සැලකිල්ලට ගන්නා නමුත් මණ්ඩලයේ අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමට අදහස් නොකරයි. කළමනාකරණය විසින් අනුගමනය කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය හා යොදාගන්නා ලද ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය ඇගයීම මෙන්ම මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ත ඉදිරිපත් කිරීම පිළිබඳ ඇගයීමද විගණනයට ඇතුළත් වේ. විගණනයේ විෂය පථය සහ ප්‍රමාණය තීරණය කිරීම සඳහා 1971 අංක 38 දරන මුදල් පනතේ 13 වගන්තියේ (3) සහ (4) උපවගන්ති වලින් විගණකාධිපති වෙත අභිමතානුසාරී බලතල පැවරේ.

මාගේ විගණන මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.4 තත්ත්ව විගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 2.2 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මාගේ මතය තත්ත්ව විගණනය කරනු ලැබේ.

2 මූල්‍ය ප්‍රකාශන

2.1 තත්ත්වගණනය කළ මතය

මෙම වාර්තාවේ 2.2 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලින් 2015 දෙසැම්බර් 31 දිනට ශ්‍රී ලංකා තේ මණ්ඩලයේ මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය ක්‍රියාකාරීත්වය හා මුදල් ප්‍රවාහ ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව සත්‍ය හා සාධාරණ තත්ත්වයක් පිළිබිඹු කරන බව මා දරන්නාවූ මතය වේ.

2.2 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළිබඳ අදහස් දැක්වීම

2.2.1 ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිති

(අ) ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිත 01

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- (i) ආයතනයේ මූල්‍ය තත්ත්වය, මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහය සාධාරණ අයුරින් පිළිබිඹුවන ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශනයන්හි අවශ්‍ය හෙළිදරව් කිරීම් සිදුකළ යුතු නමුත් සමාලෝචිත වර්ෂයේ සහ ඉකුත් වර්ෂයේ ස්කන්ධය වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනයේ සමුච්චිත ලාභයට ගලපා තිබූ රු.8,246,798 ක් සහ රු.10,243,284 ක් සම්බන්ධයෙන් අවශ්‍ය හෙළිදරව් කිරීම් සිදුකර නොතිබුණි.
- (ii) ශ්‍රී ලංකා මූල්‍ය වාර්තාකරණ ප්‍රමිතීන්ට ඉඩ දෙනු ලබන අවස්ථාවන්හිදී හැර වත්කම් හා වගකීම් එකිනෙකට හිලව් නොකල යුතු නමුත් මණ්ඩලයේ 2015 දෙසැම්බර් 31 දිනට බැංකු ගිණුම් දෙකක රු. 2,280,808 ක් වූ අයිතව රු.145,540,846 ක් වූ මුදල් හා බැංකු ශේෂ සමඟ හිලව්කර ශුද්ධ අගය මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල හෙළිදරව් කර තිබුණි.
- (iii) ප්‍රමාණාත්මක ආදායම් හා වියදම් අයිතම සම්බන්ධයෙන් ඒවායේ ස්වභාවය හා වටිනාකම වෙනම හෙළිදරව් කළයුතු නමුත් ආදායම් හා වියදම් ප්‍රකාශනයේ දැක්වෙන රු.9,262,257 ක් වූ මූල්‍ය ආදායම සම්බන්ධයෙන් අවශ්‍ය හෙළිදරව් කිරීම් සිදුකර නොතිබුණි.
- (iv) ප්‍රත්‍යාගණන සංවිතය, රජයේ ප්‍රදාන සහ මූල්‍ය වියදම් ගිණුම්ගත කරන ආකාරය පිළිබඳ ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල හෙළිදරව් කර නොතිබුණි.

2.2.2 ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති

ප්‍රවර්ධන හා අලෙවිකරණ අරමුදලෙහි ආයෝජන මත පොලී ආදායම රු.132,909,000 ක් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී තේ මණ්ඩලයේ ආදායම ලෙස ගිණුම්ගත කර තිබුණද ඊට අදාළ ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිය හෙළිදරව් කර නොතිබුණි.

2.2.3 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- (අ) සිලෝන් ටී ගෝලීය ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන යටතේ මාධ්‍ය කටයුතු වෙනුවෙන් පෞද්ගලික සමාගමක් සමඟ ඇ.ඩො 2,260,000 ක ගිවිසුමකට එළඹ සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු.65,684,615 ක අත්තිකාරම් මුදලක් ලබා දී තිබූ අතර එම මුදල අත්තිකාරමක් ලෙස ගිණුම්ගත කරනු වෙනුවට සමාලෝචිත වර්ෂයේ වියදම් ලෙස ගිණුම් තැබීම හේතුවෙන් අලෙවිකරණ හා ප්‍රවර්ධන අරමුදලේ ශේෂය එම ප්‍රමාණයෙන් අඩුවෙන් දක්වා තිබුණි.

- (ආ) සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට මණ්ඩලයේ පැවති ක්‍රිකට් ටී-ෂර්ට් තොගය රු.310,250 කින් වැඩිපුර දක්වා තිබුණි.
- (ඇ) විකිණීම සඳහා ප්‍රාදේශීය කාර්යාලයට යවා තිබුණු රු.1,319,200 ක් වූ ටී ෂර්ට් තොවිකුණා ආපසු එවා තිබුණු අතර එම වටිනාකම ශ්‍රී ලංකා ක්‍රිකට් අනුග්‍රාහක හා වෙනත් ප්‍රවර්ධන වියදම් ලෙසට ගිණුම් ගත කිරීම හේතුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයේ එම වියදම එම වටිනාකමින් වැඩියෙන් දක්වා තිබුණි.
- (ඈ) සමාලෝචිත වර්ෂයේදී අමු තේ දළ කිලෝ ග්‍රෑම් 1ක අවම මිල රු. 80 බැගින් පවත්වා ගැනීම සඳහා රජයෙන් ලැබී තිබූ රු.6,738,000,000 කින් රු.6,673,590,662 ක් පමණක් වැයකර තිබූ නමුත් සම්පූර්ණ මුදලම වියදම් ලෙස ගිණුම්ගත කර තිබීම හේතුවෙන් සහනාධාර වියදම හා ජංගම වගකීම් රු.64,409,338 කින් වැඩිපුර දක්වා තිබුණි.
- (ඉ) සමාලෝචිත වර්ෂය වෙනුවෙන් ගෙවිය යුතු බදු කුලිය රු.50,000 ක් ගිණුම් ගත කර නොතිබුණි.

2.2.4 පැහැදිලි නොකල වෙනස්කම්

මණ්ඩලයේ එක්සත් අරාබි එමීර් රාජ්‍යයේ පිහිටි කාර්යාලයේ සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට මුදල් හා බැංකු ශේෂය රු.2,178,780 ක් ලෙස අවසාන ගිණුම් වල දැක්වෙන්නේ ශේෂ සනාථ කිරීම් අනුව එය රු.577,411 ක් වූයෙන් රු.1,601,369 ක වෙනසක් නිරීක්ෂණය විය.

2.2.5 ලැබිය යුතු හා ගෙවිය යුතු ගිණුම්

2006 වර්ෂයේ සිට පැවත එන එකතුව රු.8,498,784 ක් වූ හරිත තේ සපයන්නන්ගේ තැන්පතු සහ වසර 03 ක සිට ගිණුම්වල ඉදිරියට ගෙන එමින් පවතින එකතුව රු.305,240 ක් වූ ශේෂ නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

2.2.6 විගණනය සඳහා සාක්ෂි නොවීම

සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට රු. 34,305,957 ක් වූ ප්‍රවර්ධන හා ප්‍රචාරණ ගාස්තු සඳහා කලින් ලද අත්තිකාරම් සම්බන්ධයෙන් උපලේඛන හා රු.323,353 ක් වූ තේ මිලදී ගැනුම් ඉන්වොයිස් විගණනයට ඉදිරිපත් නොකෙරුණි.

2.3 නීති රීති, රෙගුලාසි හා කළමනාකරණ කීරණ වලට අනුකූල නොවීම

විගණනයේදී පහත සඳහන් අනුකූල නොවීමේ අවස්ථා නිරීක්ෂණය විය.

නීති රීති, රෙගුලාසි හා කළමනාකරණ
කීරණවලට යොමුව

අනුකූල නොවීම

(අ) 1957 අංක 51 දරන තේ පාලන පනතේ 49 වගන්තිය හා 1975 අංක 14 දරන තේ මණ්ඩල පනතේ 25(3) වගන්තිය	අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ අනුමැතිය ලබාගැනීමෙන් තොරව හා පනතට අනුව ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ගැසට් පත්‍රයේ පළ කිරීමෙන් තොරව කම්හල් ලියාපදිංචි ගාස්තු, ලියාපදිංචි අලුත් කිරීමේ ගාස්තු හා අපනයනකරුවන් ලියාපදිංචි ගාස්තු ආදිය 2010 ජූලි 29 දින සිට ක්‍රියාත්මක වන පරිදි මණ්ඩලය විසින් වැඩිකර තිබුණි.
(ආ) 1975 අංක 14 දරන ශ්‍රී ලංකා තේ මණ්ඩල පනතේ 13 හා 14 වගන්ති	සෙස් අරමුදල පිහිටුවීම සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා පනතේ විධිවිධානවලට සංශෝධන සිදුකර නොතිබුණි.
(ඇ) ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ මුදල් රෙගුලාසි සංග්‍රහයේ 757 (2)	සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයේ ගිණුම් වල ඇතුළත් රු.15,515,659 ක් වූ ස්ථාවර වත්කම් භෞතිකව නොමැති බව වාර්ෂික භාණ්ඩ සමීක්ෂණයේදී හඳුනාගෙන ඇතත් මුදල් රෙගුලාසි ප්‍රකාරව කටයුතු කර නොතිබුණි.
(ඈ) 2006 ජාතික ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ සංග්‍රහයේ 8.9.1(ආ)	මාර්ගෝපදේශ නියමයන්ට අනුකූලව රු. 500,000 ට වැඩි භාණ්ඩ මිලදී ගැනීම් සඳහා විධිමත් ගිවිසුමකට එළඹිය යුතු නමුත් අවස්ථා 04 කදී එකතුව රු.4,935,595 ක මිලදී ගැනීම් සම්බන්ධයෙන් ඒ අනුව කටයුතු කර නොතිබුණි.
(ඉ) 2015 ජූලි 10 දිනැති අංක 02/2015 දරන රාජ්‍ය මුදල් වක්‍රලේඛය	වාහන විකුණුම් ආදායම ඒකාබද්ධ අරමුදලට බැර කලයුතු නමුත් සමාලෝචිත වර්ෂයේ වාහනයක් විකිණීමෙන් ලද රු.1,421,750 ක් සම්බන්ධයෙන් ඒ අනුව කටයුතුකර නොතිබුණි.

2.4 ප්‍රමාණවත් අධිකාරී බලයකින් තහවුරු නොවූ ගනුදෙනු

තේ අපනයන ශාඛාව රාජකාරී වේලාවෙන් බැහැරව විවෘත කර තැබීම විශේෂ රාජකාරියක් ලෙස සලකා එහි සේවයේ නියුතු කාර්ය මණ්ඩලය වෙනුවෙන් භාණ්ඩාගාර අනුමැතිය ලබාගැනීමකින් තොරව අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ අනුමැතිය මත පමණක් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී රු.2,056,844 ක දීමනා ගෙවා තිබුණි.

3. මූල්‍ය සමාලෝචනය

3.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵලය

ඉදිරිපත් කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව, සමාලෝචිත වර්ෂයේ මණ්ඩලයේ මූල්‍ය ප්‍රතිඵලය රු.86,256,974 ක අතිරික්තයක් වූ අතර, ඊට අනුරූපීව ඉකුත් වර්ෂයේ අතිරික්තය රු.31,222,572 ක් වූයෙන් ඉකුත් වර්ෂයට සාපෙක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු.55,034,402 ක වර්ධනයක් දක්නට ලැබුණි. සමාලෝචිත වර්ෂයේදී තේ නැවත වගා කිරීමේ සහනාධාර හා පරිපාලන වියදම් පිළිවෙලින් රු.41,880,997 කින් හා රු.67,786,559 කින් ඉහල ගොස් තිබුණද භාණ්ඩාගාර ප්‍රදාන රු.32,000,000 කින් වැඩිවීම හා මණ්ඩලයේ ආදායමට ප්‍රවර්ධන හා ප්‍රවර්ධන අරමුදලේ පොලී ආදායමින් රු.132,909,000 ක් එකතු කර තිබීම ඉහත වර්ධනයට ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

සමාලෝචිත වර්ෂය හා ඉකුත් වර්ෂ 04 ක මූල්‍ය ප්‍රතිඵල විග්‍රහ කිරීමේදී 2012 වර්ෂය හැර අනෙකුත් වර්ෂයන්හිදී මූල්‍ය අතිරික්තයක් ලබා තිබුණි. ඒ අනුව 2013 වර්ෂයේ සිට 2015 වර්ෂය දක්වා අතිරික්තයේ වර්ධනයක් නිරීක්ෂණය වූ අතර 2014 වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාලෝචිත වර්ෂයේ එය සියයට 167 කින් වර්ධනය වී තිබුණි. කෙසේ වුවද සේවක පාරිශ්‍රමික, ජංගම නොවන වත්කම් සඳහා ක්ෂය සැලකිල්ලට ගැනීමේදී මණ්ඩලයේ දායකත්වය 2011 වර්ෂයේ සිට සමාලෝචිත වර්ෂය දක්වාම හිතකර අගයක් ගෙන තිබූ අතර 2013 වර්ෂය දක්වා අඛණ්ඩව වර්ධනය වී තිබුණි. එහෙත් එය 2014 වර්ෂයේදී සියයට 2 කින් සුළු වශයෙන් අඩු වී තිබුණ ද සමාලෝචිත වර්ෂයේ නැවතත් සියයට 45 කින් වර්ධනය වී තිබුණි.

3.2 විග්‍රහාත්මක මූල්‍ය සමාලෝචනය.

සමාලෝචිත වර්ෂයේ හා ඉකුත් වර්ෂයේ ජංගම අනුපාත පිළිවෙලින් 17.1 හා 17.8 ක් වී තිබූ අතර ඉතා ඉහල කාරක ප්‍රාග්ධනයක් පවතින බව නිරීක්ෂණය විය. තවද මුළු ජංගම වත්කම් වලින් සියයට 86 ක් කෙටිකාලීන ආයෝජන වල යොදවා තිබුණි.

3.3 ආයතනයට එරෙහිව හෝ ආයතනය විසින් ආරම්භ කර ඇති නෛතික සිද්ධි

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

(අ) තේ කොමසාරිස් අංශය විසින් පරිහරණය කරන ලද ගොඩනැගිල්ලේ අයිතිකරු විසින් ගොඩනැගිල්ලට වූ හානි වෙනුවෙන් හා ඒ හේතු කොටගෙන ගොඩනැගිල්ල වෙනත් පාර්ශවයකට කුලියට දීම සඳහා භූමිය ප්‍රකෘති තත්ත්වයට පත්කිරීමට නොහැකිවීම මත රු.4,900,000 ක මුදලක් ඉල්ලා 2008 ඔක්තෝබර් මාසයේ දී මණ්ඩලයට එරෙහිව තීරකවරයක් පත්කර තිබූ අතර 2012 නොවැම්බර් 14 දිනට රු.13,828,600 ක් ගෙවිය යුතු බවට නියෝගයක් දී තිබුණි. කෙසේ වුවද මණ්ඩලය විසින් මෙම තීරණයට එරෙහිව අභියාචනයක් ගොනුකර තිබුණි.

(ආ) බාහිර ආයතන 4ක් විසින් මණ්ඩලයට එරෙහිව අධිකරණවල නඩු 4ක් ගොනුකර තිබුණි.

4. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

4.1 කාර්යසාධනය

2003 අංක 29 දරන ශ්‍රී ලංකා තේ මණ්ඩල සංශෝධන පනතින් සංශෝධිත 1975 අංක 14 දරන ශ්‍රී ලංකා තේ මණ්ඩල පනතේ 4 (1) හා (2) වන උප වගන්ති ප්‍රකාරව අරමුණු සංක්ෂිප්ත වශයෙන් පහත සඳහන් පරිදි වේ.

- * අලුත් ප්‍රදේශවල තේ නිෂ්පාදනය කිරීම සහ වගා කිරීම, දැනට ඇති වතු සහ කුඩා ඉඩම් වැඩි අස්වැන්නක් ලැබෙන තේ වර්ග යොදා නැවත වගා කිරීම, වතු සහ කුඩා ඉඩම් පුනරුත්ථාපනය කිරීම, සත්ව පාලන කර්මාන්ත ඇති කොට පවත්වා ගෙන යාමෙන් වතු සහ කුඩා ඉඩම් නානාංගකරණය කිරීම සහ ඒ වතු වල සහ කුඩා ඉඩම්වල තේ වෙනුවට වෙනත් වගා යෙදීම,
- * තේ කර්මාන්තශාලා පිහිටුවීම, පවත්වා ගෙන යාම හා තේ වෙන්දේසි පැවැත්වීම විධිමත් කිරීම,
- * ශ්‍රී ලංකාවෙහි දී හා ඉන් පිටත දී තේ අලෙවි කිරීමට සහායවීම, තේ වෙළඳාම හා තේ අපනයනය කිරීම ද, පිටරටවල දී තේ වෙළඳාම් කිරීමෙහිලා තේ නැව්ගත කිරීම, නැව් ගාස්තු, තැරැව් ගාස්තු, ගුදම් ගාස්තු යන මේවාට හෝ වෙන යම් ගාස්තුවලට අදාළ කටයුතු සහ ගෙවීම් ද විධිමත් කිරීම,

- * තේ වතු කළමනාකරණයෙහි ද තේ නිපදවීමෙහි හා අලෙවි කිරීමෙහි ද නියුක්ත සියළු ආයතන හා සංවිධාන විධිමත් කිරීම, පාලනය කිරීම සහ මෙහෙයවීම,
- * ශ්‍රී ලංකාවෙහි තේ කර්මාන්තයේ දියුණුව සඳහා ක්‍රියා කිරීමට ලැබෙනු පිණිස හා එම ක්‍රියා ඒකාබද්ධ කිරීම පිණිස තේ කර්මාන්තය හා ආණ්ඩුවේ දෙපාර්තමේන්තු හෝ රාජ්‍ය සංස්ථා අතර සම්බන්ධය ඇති කිරීම.

ඉහත සඳහන් අරමුණු ඉටුකර ගැනීමට අදාළව පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

(අ) තේ ප්‍රවර්ධනය සහ වෙළඳපොළ උපාය මාර්ග සඳහා 2010 ඔක්තෝබර් 27 දිනැති අංක 1677/14 දරන ගැසට් පත්‍රයේ පළකරන ලද දැන්වීම ප්‍රකාරව තේ අපනයනකරුවන්ගෙන් 2010 නොවැම්බර් 01 සිට 2015 දෙසැම්බර් 31 දක්වා රු. මිලියන 5,927 ක් මණ්ඩලය විසින් උපයා තිබුණු අතර එසේ පනවන ලද බදු මුදලින් රැස්කරන ලද හා ඉදිරි වසර 3 තුළ රැස්කිරීමට අපේක්ෂිත බදු මුදලින් රු. බිලියන 8 ක් යොදවා සිලෝන් තේ ගෝලීය ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන 2015 – 2018 කාලච්ඡේදය තුළ ක්‍රියාත්මක කිරීමට සැලසුම් කර තිබුණි.

මේ සම්බන්ධයෙන් පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- (i) පසුගිය වර්ෂ 5 ක කාලය තුළ ශ්‍රී ලංකාවේ මුළු තේ නිෂ්පාදනයෙන් සියයට 91 සිට සියයට 94 ක පරාසය තුළ තේ අපනයනය සිදු කරන බැවින් මෙපමණ විශාල මුදලක් යොදවමින් තේ ප්‍රවර්ධනය සඳහා වැඩසටහනක් නිර්මාණය කිරීම ඵලදායී නොවන බව,
- (ii) වර්තමානයේ කොළඹ තේ වෙන්දේසියේ තේ කිලෝග්‍රෑමයක් අලෙවි වන මිලට වඩා වැඩි පිරිවැයක් තේ කිලෝග්‍රෑමයක් නිෂ්පාදනය කිරීමට වැයවන බැවින් ප්‍රචාරණය තුළින් අධි ඉල්ලුමක් නිර්මාණය කර තේ කිලෝවක අලෙවි මිල වර්ධනය කරගැනීමට කටයුතු කිරීමට සැලසුම් කරනවාට වඩා තේ නිෂ්පාදන පිරිවැය අවම කිරීමට හා තේ වල ගුණත්වය වර්ධනයට මෙම අරමුදල් යෙදවීම ආර්ථික බවින් වැඩි බව හා
- (iii) ප්‍රවර්ධන වැඩසටහන අවසානයේදී සිංහ ලාංඡනය සහිත තේ නිෂ්පාදන ප්‍රමාණය දෙගුණයක් කිරීම හා එකතු කල අගය මත තේ නිෂ්පාදන ප්‍රමාණයේ වර්ධනය සියයට 40 සිට සියයට 55 දක්වා වැඩිකිරීම අරමුණක් වුවද ක්‍රමිකව පහල යන තේ නිෂ්පාදනයේ වර්ධනය සඳහා ප්‍රමාණවත් වූ ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම මණ්ඩලය විසින් ප්‍රමුඛව ඉටුකල යුතු කාර්යයක් බවය.

ඉහත කරුණු අනුව වර්තමානයේ තේ කර්මාන්තයේ පවතින ගැටළු හඳුනාගෙන ඒවාට විසඳුම් ලබාගැනීමේ වැඩ පිළිවෙලකට මෙම මුදල් යෙදවීමට සුදුසු ප්‍රතිපත්තිමය තීරණ ලබාගැනීමට කටයුතු කිරීම විවක්ෂණ, ආර්ථිකමය හා ඵලදායී බව විගණනයේදී නිරීක්ෂණය විය.

(ආ) අමු තේ දළ කිලෝග්‍රෑම් එකකට රු.80 ක සහතික මිලක් ගෙවීම සඳහා රජයේ සහනාධාර වැඩසටහන යටතේ සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා රු.6,738,000,000 ක් මණ්ඩලය වෙත රජයෙන් ලැබී තිබුණි. මේ සම්බන්ධයෙන් පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ .

- (i) 1985 ඔක්තෝබර් 02 දිනැති අංක MF/BL/66 දරන තේ කොමසාරිස්ගේ වක්‍රලේඛය අනුව අමු තේ දළ කිලෝග්‍රෑමයක් සඳහා වක්රලේඛය පරිදි ගණනය කරන ලද සාධාරණ මිල කම්හල් හිමියන් විසින් අවම වශයෙන් ගෙවිය යුතුවිය. සහනාධාර ගෙවීමේදී කම්හල් හිමියන් විසින් තේ දළ කිලෝවකට ගෙවන ලද මිල හා ගුණාත්මක අගය මත තීරණය වූ මිල අතර වෙනස ගෙවනු වෙනුවට සාධාරණ මිල හා ගුණාත්මක අගය මත තීරණය වූ මිල ගෙවීම හේතුවෙන් රු.28,837,190 ක වාසියක් කර්මාන්තශාලා හිමියන් විසින් උපයාගෙන තිබූ බව නියැදි විගණන පරීක්ෂණයේදී අනාවරණය විය.

(ii) තේ කම්හල් වෙත ගෙවා තිබූ සහනාධාර නියමිත පරිදි කුඩා තේ වතු හිමියන්ට ලබා නොදීම මත තේ දළ හිමියන් ප්‍රාදේශීය කාර්යාල වෙත පැමිණිලි කර තිබූ බවත් අක්කර 10 ට වඩා වැඩි ඉඩම් හිමියන් සඳහාද සහනාධාර මුදල් ලබාදී තිබූ බවත් නියැදි විගණන පරීක්ෂණයේ දී අනාවරණය විය.

(ඇ) නිෂ්පාදන ධාරිතාව නැංවීමේ අරමුණින් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන පසු අස්වනු හානි අවම කිරීමේ වැඩසටහන යටතේ නියෝජිතයින් 500 ක් දැනුවත් කිරීමට ඉලක්ක කර තිබුණද සමාලෝචිත වර්ෂයේදී කිසිදු වැඩ සටහනක් ක්‍රියාත්මක කර නොතිබුණු බව විගණනයේදී නිරීක්ෂණය විය.

4.2 කළමනාකරණ ක්‍රියාකාරකම්

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

(අ) වර්ෂ පහකට වැඩි කාලයක සිට ජනතා වතු සංවර්ධන මණ්ඩලයෙන් ලැබිය යුතු රු.25,000,000 ක ශේෂය කපා හැරීමට හා ජනතා වතු සංවර්ධන මණ්ඩලයට අයත් හත්තාන පිහිටි “ සිලෝන් ටී මියුසියම් ” හි අයිතිය අත්කර ගැනීමට 2012 ජුනි 19 දින පැවති පොදු ව්‍යාපාර කාරක සභා රැස්වීමේදී, ජනතා වතු සංවර්ධන මණ්ඩලය හා තේ මණ්ඩලය තීරණයකට එළඹ තිබුණි. කෙසේ වුවද මෙම ක්‍රියාවලිය විගණන දිනය වූ 2016 ජුනි 30 දක්වාම අවසන් කර නොතිබුණි.

(ආ) 2014 වර්ෂයේ ශ්‍රී ලංකා ක්‍රිකට් මණ්ඩලය සමඟ එලඹ තිබූ අනුග්‍රාහක ගිවිසුම අනුව, මිලදී ගෙන තිබුණු රු. 4,354,750 ක් වූ ටී ෂර්ට් 3,732 ක් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විටත් නොවිකිණී ගබඩාව තුළ පැවතුණි. මෙම ටී ෂර්ට් ආයතනයට අලාභයක් නොවන ආකාරයට අලෙවිකර ගැනීමට මණ්ඩලය අපොහොසත් වී තිබුණි.

4.3 මෙහෙයුම් ක්‍රියාකාරකම්

ශ්‍රී ලංකාවට පැමිණෙන විදේශිකයන් අතර තේ ප්‍රචලිත කිරීමේ පරමාර්ථයෙන් 2013 වර්ෂයේ දී රු.58,368,794 ක් වැයකර කොළඹ තුරඟ තරඟ පිටිය ගොඩනැගිල්ලේ ස්ථාපනය කල තේ අලෙවි මධ්‍යස්ථානය, සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ සහ පසුගිය වර්ෂය තුළ පිළිවෙලින් රු. 19,686,253 ක් සහ රු.13,509,198 ක් අලාභ ලබා තිබුණි. තේ ප්‍රවර්ධන කටයුත්තක් ලෙස ආරම්භ කළ මෙම ව්‍යාපෘතිය සඳහා ශක්‍යතා අධ්‍යයනයක් සිදු කර නොතිබූ බව විගණනයේදී නිරීක්ෂණය වූ අතර මෙලෙස විශාල අලාභයක් ලබමින් පවත්වාගෙන යනු ලබන මෙම මධ්‍යස්ථානයෙහි අලාභය අවම කර ගැනීම සඳහා මණ්ඩලය විසින් විධිමත් ක්‍රියාමාර්ගයන් ද ගෙන නොතිබුණි.

4.4 ප්‍රසම්පාදන ක්‍රියාවලිය

සමාලෝචිත වර්ෂයේ ප්‍රසම්පාදන සැලැස්ම අනුව ස්ථාවර වත්කම් අත්පත්කර ගැනීම ඇතුළු ප්‍රාග්ධන වැය සඳහා රු.199,780,000 ක ඇස්තමේන්තු පිළියෙල කර තිබුණි. ඉන් නුවරඑළිය දිස්ත්‍රික් කාර්යාලය සහ තේ කඩය ඉදිකිරීම සඳහා රු.70,500,000 ක් ද ශ්‍රවණාගාරය අළුත්වැඩියා කාර්යය සඳහා රු. 14,500,000 ක් ද හා වාහන 05 ක් මිලදී ගැනීම වෙනුවෙන් රු.56,000,000 ක් ද වැයකිරීමට සමාලෝචිත වර්ෂයේදී අපේක්ෂිතව තිබූ නමුත් මෙම ප්‍රසම්පාදනයන් ඉටුකර නොතිබූ බව විගණනයේදී නිරීක්ෂණය විය.

4.5 නිෂ්ක්‍රීය හා ඌන උපයෝජිත වත්කම්

මණ්ඩලයට අයත් විදේශීය බැංකු ගිණුම් 03 ක එකතුව රු.93,919 ක් වූ ශේෂ වර්ෂ 01 සිට වර්ෂ 03 දක්වා වූ කාලයක සිට අක්‍රීයව පැවතුණි.

4.6 විධිමත් පරිදි පවරා නොගත් ඉඩම් සහ ගොඩනැගිලි

2007 වර්ෂයට පෙර ඉදිකර තිබූ පිරිවැය රු.7,122,915 ක් වූ බණ්ඩාරවෙල ප්‍රාදේශීය කාර්යාල ගොඩනැගිල්ල ස්ථාවර වත්කම් ලේඛනයේ ඇතුළත්ව තිබුණද එම ගොඩනැගිල්ල පිහිටි ඉඩමේ අයිතිය වාර්තාවේ දින දක්වාම මණ්ඩලයට පවරා ගැනීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

4.7 කාර්ය මණ්ඩල පරිපාලනය

පහත සඳහන් නිරීක්ෂණ කරනු ලැබේ.

- (අ) ආයතනයේ අනුමත සේවක සංඛ්‍යාව 308 ක් වූ අතර තථ්‍ය සේවක සංඛ්‍යාව 277 ක් විය. මණ්ඩලයේ ජ්‍යෙෂ්ඨ, තෘතීය, ද්විතීය තනතුරු 44 ක් හා ප්‍රාථමික මට්ටමේ තනතුරු 08 ක් පුරප්පාඩුව පැවතුණු අතර අනුමත කාර්ය මණ්ඩලයේ නොමැති ජ්‍යෙෂ්ඨ තනතුරු 02 ක් , තෘතීය තනතුරක් සහ ද්විතීය තනතුරු 04 ක් වෙනුවෙන් නිලධාරීන් 11 දෙනෙකු සේවයේ යොදවා තිබුණි.
- (ආ) අනුමත කාර්ය මණ්ඩලයට පරිබාහිරව 2015 ජුනි 15 සිට වසරක කොන්ත්‍රාත් පදනම මත රු.34,000 ක මාසික දීමනාවක් සහිතව කළමනාකරණ සහකාර තනතුරු 02 ක් සඳහා පත්වීම් ලබා දී තිබුණු නමුත් ඒ සඳහා කළමනාකරණ සේවා දෙපාර්තමේන්තුවේ අනුමැතිය ලබාගෙන නොතිබුණු අතර සමාලෝචිත වර්ෂයේ අවසානයට එකතුව රු.408,000 ක දීමනා ගෙවා තිබුණි.

5. ගිණුම්කටයුතුභාවය හා යහපාලනය

5.1 මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කිරීම

2003 ජුනි 02 දිනැති අංක පීඊඩී/12 දරන රාජ්‍ය ව්‍යාපාර වක්‍රලේඛයෙහි 6.5.1 වගන්තිය ප්‍රකාරව මුදල් වර්ෂය අවසන් වී දින 60 ක් ඇතුළත කෙටුම්පත් වාර්ෂික වාර්තාව හා ගිණුම් විගණකාධිපති වෙත ඉදිරිපත් කළයුතු වුවත් සමාලෝචිත වර්ෂයේ ගිණුම් දින 102 ක් ප්‍රමාදවී 2016 ජුනි 10 දින ඉදිරිපත් කර තිබුණි.

5.2 අභ්‍යන්තර විගණනය

මණ්ඩලයේ අභ්‍යන්තර විගණන ඒකකයක් ස්ථාපිතව තිබුණ ද එම අංශය සඳහා ප්‍රමාණවත් කාර්ය මණ්ඩලයක් අනුයුක්ත කර නොතිබුණි.

5.3 අයවැය පාලනය

අයවැයගත හා තථ්‍ය සංඛ්‍යා අතර සියයට 12 සිට සියයට 150 දක්වා සැලකිය යුතු විචලනයන් නිරීක්ෂණය වූයෙන් අයවැය ලේඛනය ඵලදායී කළමනාකරණ පාලන කාරකයක් ලෙස යොදාගෙන නොතිබූ බව නිරීක්ෂණය විය.

6. පද්ධති හා පාලනයන්

විගණනයේදී නිරීක්ෂණය වූ පද්ධති හා පාලන අඩුපාඩු වරින් වර මණ්ඩලයේ සභාපතිවරයාගේ අවධානයට යොමු කරන ලදී. පහත සඳහන් පාලන ක්ෂේත්‍ර කෙරෙහි විශේෂ අවධානය යොමුවිය යුතු වේ.

පද්ධති හා පාලන ක්ෂේත්‍ර

නිරීක්ෂණ

(අ) ගිණුම්කරණය

ගිණුම් ඉදිරිපත් කිරීමේ ප්‍රමාදයන් පැවතීම.

(ආ) කාර්ය මණ්ඩල පරිපාලනය

අනුමත කාර්ය මණ්ඩලයට අන්තර්ගත නොවන තනතුරු සඳහා බඳවා ගැනීම

(ඇ) ලැබිය යුතු හා ගෙවිය යුතු ශේෂ

දීර්ඝ කාලීනව අයකර ගැනීමට හා නිරවුල් නොකර පවතින ශේෂ පැවතීම.

(ඈ) අයවැය පාලනය

අයවැයගත හා තථ්‍ය සංඛ්‍යා අතර සැලකියයුතු විචලනයන් නිරීක්ෂණය වීම.